

[Finansministeren.]

tilhørende bemærkninger, skal jeg anbefale dette til hurtig og velvillig behandling i det høje ting.

Formanden: Eksemplarer af de nu fremsatte lovforslag vil blive omdelt.

Ligeledes uden for dagsordenen har den højtærede forsvarsminister ordet for at fremsætte den anmeldte redegørelse i henhold til forretningsordenens § 19, stk. 3.

Forsvarsministeren (Poul Hansen): Jeg har anset det for rimeligt her i dag at give det høje ting en orientering om, hvad der indtil nu er sket i spørgsmålet om afgivelse af en dansk militær styrke til De Forenede Nationers politistyrke i det mellemste østen.

Efter at der ved folketingsbeslutning den 6. i denne måned blev truffet bestemmelse om, at De Forenede Nationers henvendelse til Danmark om at stille en militær styrke til rådighed for FN skulle imødekommes, gik man straks i gang med opstilling af 2 lette kompagnier.

Det bestemtes, at styrken skulle udtages af den del af dækningsstyrken, der havde ca. 9 måneders uddannelse bag sig og således ca. 1/2 år tilbage af tjenestetiden. 7. regiment i Fredericia og 5. regiment i Vordingborg fik ordre til hver at opstille 1 kompagni. Det værnepligtige mandskabs deltagelse blev gjort helt frivillig. Der er ikke under nogen form lagt pres på de værnepligtige. Der blev givet dem 2-3 timer til at overveje deres stilling og eventuelt tale med deres pårørende.

Det viste sig, at der var et stærkt udtalt ønske om at komme med. Ved kompagniet i Fredericia meldte næsten 90 pct. sig. Ved kompagniet i Vordingborg var tilslutningen noget mindre. Ved de øvrige kompagnier var der langt flere frivillige, end man havde brug for til at udfylde de ledige pladser.

Forsvarsministeriet og de militære myndigheder har endvidere modtaget en række ansøgninger fra hjemsendte værnepligtige om at komme til at deltage. For at kunne stille en homogent sammensat og gennemtrænet dansk styrke har man imidlertid ikke kunnet modtage disse tilbud. Man vil imidlertid i ministeriet overveje, om der ved en eventuel afløsning vil kunne blive

tale om også at anvende hjemsendte værnepligtige, som fremsætter ønske om at deltage.

Allerede den 6. november havde hærkommandoen sit forslag til den danske styrkes sammensætning klar. Ordren til de 2 regimenter om at opstille kompagnierne udgik den 7. om formiddagen; i løbet af den 8. gennemførtes vaccination, og den 9. kl. 5³⁰ morgen meldte hærkommandoen styrken klar til afgang. De Forenede Nationer blev i løbet af den 9. orienteret herom. Samme dags aften modtog man orientering fra FN om, at et forkommando på ca. 50 mand bestående af officerer m. fl. samt ca. 1 deling med fornødent materiel med kort varsel skulle være klar til afmarch til en base, der ville blive oprettet ved Neapel.

Regimentet i Fredericia fik ordre til at afgive dette forkommando og i løbet af natten at lade det marchere fra Fredericia til Karup for at være klar til indladning i amerikanske luftfartøjer, der skulle transportere styrken til Italien. Maskinerne ankom til Karup den 10. om formiddagen og forlod Danmark igen kl. ca. 14 med forkommandoen om bord. Det ankom til Neapel samme aften som det første kontingent til FN-styrken.

Om aftenen mandag den 12. fik forsvarsministeriet forespørgsel fra FN om, hvornår resten af de danske styrker kunne afhentes. Det blev omgående meddelt tilbage, at den var klar til afhentning i henholdsvis Karup og Værløse. I løbet af tirsdagen blev styrken afhentet af amerikanske luftfartøjer.

Forkommandoen blev i går morges som de første FN-styrker af schweiziske luftfartøjer overført til Ægypten til en lejr nær Ismailia ved Suezkanalen. Der foreligger endnu intet om, hvornår hovedstyrken vil følge efter, eller hvor i Ægypten den danske styrke skal placeres.

Det har været regeringens opfattelse, at et vist samarbejde mellem de nordiske lande i denne sag ville være ønskeligt. Vi tog derfor fra dansk side initiativ til en drøftelse mellem de skandinaviske forsvarsministre. Denne drøftelse fandt sted her i København den 12. november og indledtes med, at der fra de 3 lande blev redegjort for, hvilke foranstaltninger man havde truffet. Det fremgik heraf, at Norge ligesom Danmark havde udtaget sin styrke blandt det tjenst-

[Forsvarsministeren.]

gørende mandskab. Sverige opstiller derimod sin styrke af frivillige, hjemsendte værnepligtige, hvorfor der ville gå nogen tid, inden denne styrke kunne være klar. Da Sverige endvidere opstiller sit kontingent som en reduceret bataljon, kom man ind på tanken om at samle de danske og norske styrker i én bataljon. Der var enighed om, at man burde indhente FN's sanktion til en sådan fællesopræden. Henvendelse herom til FN har fundet sted, og FN har svaret, at man intet principielt har at indvende herimod, men at spørgsmålet endeligt må afgøres af chefen for FN's politistyrke, general Burns. Dennes godkendelse foreligger endnu ikke.

For at opnå yderligere samvirke mellem de nordiske lande blev man på mødet enig om, at hvert af de nordiske lande som forbindelsesofficerer til FN-styrkens chef skal udtage en officer af passende høj grad, oberst. Disse forbindelsesofficerer skal arbejde snævert sammen og navnlig have opmærksomheden henvendt på mulighederne for at gennemføre et nordisk samarbejde og fremsætte hertil sigtende forslag til deres respektive regeringer.

På mødet drøftede man endvidere muligheden for en koordinering på visse områder, navnlig vedrørende forsyningstjenesten og velfærdstjenesten. Der var imidlertid enighed om, at man endnu kendte for lidt til, hvorledes disse spørgsmål fra FN-kommandoens side ville blive tilrettelagt, til at man kunne tage endelig stilling på nuværende tidspunkt. Der vil dog stadig blive arbejdet med spørgsmålet, og man har bl. a. anmodet de 3 landes flyvevåben om at undersøge, om der vil kunne etableres en fælles lufttransportforbindelse mellem Skandinavien og FN's forsyningsbase, der må påregnes oprettet i Neapel.

Endelig drøftedes en henvendelse, der var kommet fra FN til de skandinaviske lande. I denne spurgte man, om de enkelte lande ville være i stand til ud over de allerede lovede styrker eller som erstatning for nogle af dem at afgive visse faglige enheder såsom feltambulance, transportkompagni, signalkompagni, ingeniørkompagni, militærpolitik m. m. Drøftelsen fandt bl. a. sted, for at eventuelle tilbud fra de skandinaviske lande til FN på forhånd kunne være koordineret.

Den danske regering har besluttet sig til at tilbyde FN en styrke på 20 militærpolitiskoldater, og det er samtidig meddelt, at denne styrke vil kunne være opstillet og klar til afmarch med ca. 1 uges varsel. Da disse soldater imidlertid ikke kan udtages af den tjenstgørende styrke, vil denne styrke blive tilvejebragt blandt hjemsendte militærpolitiskoldater, der måtte ønske at komme i betragtning.

Selv om man som resultat af forhandlingerne på forsvarsministermødet arbejder henimod oprettelsen af en dansk-norsk bataljon, var der enighed om, at der intet ville være i vejen for, at de allerede udtagne styrker blev afsendt, så snart FN ønskede det. Samlingen af styrkerne kunne da finde sted efter ankomsten til Ægypten.

Da jeg går ud fra, at det må have almindelig interesse at høre lidt om enkelthederne i den afsendte danske styrkes sammensætning, skal jeg kort redegøre herfor.

Styrken har en oberstløjtnant som chef og består af stabsdeling og 2 lette kompagnier. Chefen, oberstløjtnant Engholm, har tidligere gjort tjeneste som FN-observatør i Pakistan og skønnes af de militære myndigheder særlig egnet til den foreliggende opgave.

De 2 kompagnier er hvert på 163 mand. De er udrustet med håndvåben, d. v. s. geværer, maskinpistoler, lette maskingeværer og små morterer, og har fornøden ammunition og andet materiel med sig.

Stabsdelingen er et hjælpeorgan for kompagnierne. I delingen indgår intendanturpersonel, læger, feltpræst, velfærdsofficer, mekanikere og en ingeniørgruppe med mine-søgningsmateriel.

Der er 2 læger med styrken. Heraf er den ene en militær overlæge, der tidligere har forrettet tjeneste i Korea ved fangeudveksling. Man har fra lægekorpsets side været opmærksom på de særlige sygdomme og de særlige sanitære forhold i Ægypten. Alt personel er vaccineret mod kopper, tyfus, paratyfus, kolera og stivkrampe. Hele styrken er inden afrejsen omhyggeligt blevet instrueret om de særlige forhold på det sanitære område i Ægypten, og styrken medbringer en række nødvendige medikamenter såsom slangeserum og insektbekæmpelsesmidler. Der medføres endvidere vandrensningsapparater.

[Forsvarsministeren.]

Jeg kan nævne, at velfærdsofficeren er juridisk kandidat og som sådan vil være i stand til at vejlede mandskabet på en række sociale områder.

I stabssdelingen indgår endvidere en pressesektion på 3 mand, nemlig en medarbejder fra statsradiofonien, en journalist fra Ritzaus Bureau og en pressefotograf.

For så vidt angår forsyningstjenesten for den samlede FN-styrke synes det, som om FN i begyndelsen har haft visse vanskeligheder med at organisere denne, men de seneste efterretninger tyder på, at dette forhold nu er ved at gå i orden. Som allerede nævnt er det efter det foreliggende hensigten at oprette en forsyningsbase i Neapel. Men for at være sikret i perioden, indtil denne base kommer til at fungere, medfører den danske styrke forplejning til 10 dage.

Vedrørende aflønning af det i Suezstyrken indgåede personel har forsvarsministeriet som en foreløbig foranstaltning fastsat de værnepligtige meniges daglige lønning til 1 dollar eller ca. 7 kr. i stedet for det beløb på 3 kr., som soldaterne herhjemme ville have fået for tjeneste ud over 12 måneder.

Ved fastsættelse af dette beløb har man fra forsvarsministeriets side tilstræbt, at de danske soldater ikke stilles ringere end de i FN-styrken indgående værnepligtige fra de øvrige skandinaviske lande. De nævnte lønningsbeløb ligger da også på linje med det, der ydes de norske soldater. Det er endvidere forudsat, at styrkens personel får adgang til at købe bl. a. cigaretter uden afgift.

Det har i pressen været nævnt, at lønningerne for den svenske styrke vil komme til at ligge væsentlig højere end lønningerne for den danske styrke. Jeg vil i den anledning gerne henlede opmærksomheden på, at den svenske styrke som allerede nævnt vil blive sammensat af frivillige, hjemsendte værnepligtige, altså ikke helt unge folk, mænd, som i mange tilfælde har familie at forsørge. Det er derfor nødvendigt at give dem en egentlig løn til familiens underhold i hjemlandet. Det beløb, der herudover skal udbetales i Ægypten, vil efter det for mig oplyste blive af samme størrelsesorden som det tilsvarende danske og norske, måske en smule større.

Befalingsmændene oppebærer i dollars en slags udkommandotillæg, der ligesom

de værnepligtiges løn er fastsat ud fra ønsket om en økonomisk ligestilling med det øvrige skandinaviske personel. Disse tillæg udgør for mather 1 dollar, korporaler 1,25 dollar, sergenter 1,50 dollar og oversergenter 1,75 dollar pr. dag. Personel af løjtnantsgrad samt fenrikker og overfenrikker får 2 dollars, kaptajn-løjtnanter 2,50 dollars, kaptajner 3 dollars og styrkens chef 4 dollars om dagen.

Til værnepligtige menige samt mather, korporaler, sergenter og oversergenter ydes der herudover hjemsendelsespenge efter de almindelige regler og med de normale satser, idet hjemsendelsespengene til sin tid udbetales i Danmark.

Det vigtige spørgsmål om retsplejen ved styrken er ordnet på grundlag af de allerede gældende bestemmelser om den militære retspleje. Der er ved kgl. anordning tillagt chefen for styrken myndighed som rettergangschef.

I de — formentlig meget få — tilfælde, hvor denne myndighed ikke rækker til, lyder instruksen til styrkens chef på, at den pågældende lovovertræder skal sendes hjem til Danmark til strafforfølgning her. Der kan imidlertid tænkes tilfælde, hvor tjenstlige og disciplinære hensyn gør det påtrængende nødvendigt, at sådanne sager afgøres hurtigt og ved selve styrken. Med henblik på disse tilfælde har man sat militær retsplejelovs § 43 i kraft for styrken. I denne bestemmelse gives der regler om nedsettelse af forhørsretter og domsretter samt om retternes sammensætning og kompetence m. v.

Jeg vil gerne for at forebygge enhver misforståelse pointere, at der ikke er tale om standretter eller lignende. Reglen gælder f. eks. også for søværnets skibe, når de er på togt, og der er i militær retsplejelov hjemmel til at sætte bestemmelsen i kraft for enheder, der befinder sig uden for landets grænser eller i Grønland. Denne hjemmel har man tidligere benyttet sig af for styrkerne i Grønland, og man har altså nu også brugt den for Suezkommandoets vedkommende.

Som bekendt er der for vore indkaldte værnepligtige gennemført en særlig lovgivning vedrørende ydelser i tilfælde af tilskadekomst i tjenesten m. v. Disse regler vil også omfatte personel afgivet til Suez-

[Forsvarsministeren.]

kommandoet, og denne ordning synes ifølge det oplyste som helhed at være lige så tilfredsstillende for det danske personel som den ordning, der f. eks. er tilvejebragt for det norske personel.

Spørgsmålet om tillægspræmier for livsforsikringer tegnet af personellet har været drøftet med de store forsikringsselskaber. Selskaberne vil ikke kræve tillægspræmier for livsforsikringer tegnet før 1. oktober d. å., medens der vil blive opkrævet en mindre tillægspræmie for forsikringer tegnet efter denne dato.

For så vidt angår posttjenesten, er der tilvejebragt en særlig ordning med postvæsenet. Denne ordning muliggør almindelige postforsendelser til indenrigske takster. Om de nærmere detaljer i denne ordning har der i øvrigt allerede været givet offentligheden meddelelse i dagspressen.

For at kunne opstille den dansk-norske bataljon, så snart endelig godkendelse fra general Burns måtte foreligge, har danske og norske militære myndigheder sammen udarbejdet forslag til den endelige organisation. Man er herved blevet enig om, at der ud over de 2 danske kompagnier og det ene norske kompagni skal oprettes et stabskompagni, i hvilket den nuværende danske stabsdeling skal indgå. Dette stabskompagni vil efter planen komme til at bestå af 71 nordmænd og 62 danskere. For Danmarks vedkommende vil dette betyde en forøgelse på 24 befalingsmænd og menige ud over det allerede afsendte kontingent. Hærkommandoen har fået bemyndigelse til at tilvejebringe dette personel. Med den planlagte organisation vil der, hvis den dansk-norske bataljon bliver en realitet, i denne indgå 40 pct. nordmænd og 60 pct. danskere.

Bataljonschefen vil indtil videre blive en dansk oberstløjtnant, nemlig den nuværende chef for de 2 kompagnier, oberstløjtnant Engholm.

Den styrke, der allerede er afgået til Neapel, udgør i alt 365 befalingsmænd og menige. Med den forøgelse af personellet, som en eventuel oprettelse af den dansk-norske bataljon vil medføre, og med eventuel afgivelse af 20 militærpolitissoldater vil det samlede danske kontingent blive 410 mand.

Spørgsmålet om styrkens retsstilling i Ægypten er taget op til behandling mellem udenrigsministeriet og forsvarsministeriet. Der foreligger endnu ikke særlige aftaler herom, og styrken falder derfor indtil videre ind under folkerettens almindelige regler. Vi er vidende om, at spørgsmålet behandles i FN.

Jeg vil gerne afslutte denne redegørelse med for det første at sige, at der er arbejdet med stor dygtighed og hurtighed af de embedsmænd og befalingsmænd, som i forsvarsministeriet, i hærkommandoen, i de pågældende regimenter og hos de faglige myndigheder har planlagt og organiseret vort kontingent til FN-styrken. Vi har alle grund til at påskønne dette arbejde.

Dernæst har vi grund til at takke de værnepligtige, som i så stort tal frivilligt meldte sig til opgaven, og som sammen med deres befalingsmænd så hurtigt og gnidningsløst var rede til afgang. Ved fortroppens afrejse fra Karup og ved det sjællandske kompagnis afrejse fra Værløse havde jeg lejlighed til en kontakt med soldaterne, og det var mit bestemte indtryk, at de alle gik til opgaven med den interesse og alvor, som FN-styrkens særlige mission kræver. Jeg føler mig overbevist om, at alle var indstillet på at gøre en god indsats, der i lige måde kan tjene FN og vort land til ære, og at vi med tryghed kan se den krævende opgave lagt i den udsendte styrkes hænder.

Jeg tror, at alle vil være enige med mig i at medgive vore soldater de bedste ønsker om held og lykke til udførelsen af deres vigtige arbejde i fredens tjeneste.

Den første sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om ophævelse af lov om statens husholdningsråd [af J. M. Pedersen m. fl.].

Valgt blev: *Viola Nørlov, Nina Andersen, Bundvad, Boye Hansen, Hjortnæs, Lund Jensen, Sofie Pedersen, Schrøder, Foged, Frode Carstensen, Peder Christensen (Rebild), Kryger, Ellen Poulsen, Erna Sørensen, Poul Claussen, J. M. Pedersen og Else Zeuthen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 1 medlem til folketingets sukkerudvalg (i stedet for Svend Jørgensen).

(Jfr. tidenden sp. 909).

Valgt blev: *Aage Fogh*.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ind- og udførsel af fisk.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 927).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges med 105 stemmer mod 5.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den følgende sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændringer af lov om folkeskolen.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 257, fremsættelsen i tidenden sp. 910).

Formanden: Sammen med denne sag foretages de under punkterne 5 og 6 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om gymnasieskoler.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 311, fremsættelsen i tidenden sp. 910).

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om ændringer i skolevæsenets ordning [af Hvidberg m. fl.].

(Forslaget til folketingsbeslutning findes i tillæg A. sp. 87, fremsættelsen i tidenden sp. 140).

Sagerne sattes til forhandling.

Undervisningsministeren (Bomholt): Det foreliggende forslag til folketingsbeslutning, der er fremsat af en række ærede konservative medlemmer, indeholder en opfordring til mig om at udarbejde skolelovsforslag efter visse direktiver. I meget korte sætninger, der tilsammen kun fylder en side, gives der mig nærmere besked om disse direktiver, og det må siges, at de spænder over mange felter. Lad os se på dem.

Anmodningen om lovændringer står side om side med pædagogiske anvisninger, henstillingen om ændring i kgl. anordninger og administrativ praksis sammen med almene principielle synspunkter. Det understreges først, at „det er folkeskolens pligt at meddele solide kundskaber i dansk, regning og skrivning“. En vindviet læser kunne tro, at kravet om „solide kundskaber“ indeholder en skjult insinuation om, at de hidtil har været usolide. Det er imidlertid utænkeligt, at en lærerorganisation skulle råbe hurra for en skrivelse, der begynder med en insinuation, og man tør roligt regne med, at der er tale om en saglig formulering uden brod. Det lovforslag, jeg har fremsat, giver de tre fag en overordentlig central placering, jfr. min fremsættelsestale sp. 921. Det er ikke noget nyt for mit vedkommende; samme opfattelse var klart motiveret i midterlinjeforslaget.

Dernæst siges det, at undervisningen i kristendomskundskab ikke må indskrænkes. Der har ikke under de mange forhandlinger, jeg har haft vedrørende skolelovsforslagene, været rejst noget problem på det område. Der har for øvrigt heller ikke været noget problem. Kristendomskundskab hører hjemme i den danske folkeskole, bl. a. ud fra to synspunkter: befolkningens tilslutning til folkekirken og nødvendigheden af, at alle børn gøres bekendt med en så overordentlig væsentlig del af vor kulturarv. Jeg kan sige, at jeg ikke har til hensigt at ændre noget som helst i den administration, som er overtaget fra det ærede medlem hr. Hvidbergs egen ministerperiode. Det eneste, der er forandret, er et cirkulære vedrørende religionsundervisningen i gymnasiet, og det er sket i henhold til et udkast, som religionslærerne selv har udarbejdet og ønsket gennemført.

Måske jeg i al stilfærdighed må tilføje